

กรมการเงิน กองคลัง
เลขรับ 1034
วันที่ ๑๑ มี.ย. ๒๕๖๕

หน้าห้องเลขที่ ๒
รหัส 2AA9
วันที่ ๑๑ มี.ย. ๒๕๖๕
เวลา 11.38

กรมส่งเสริมสหกรณ์
เลขรับ ๓๙๗๓
วันที่ ๒๘ มี.ค. ๒๕๖๖
เวลา ๑๓.๐๕

ที่ กค ๐๔๐๘.๕/๑๕๑

กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ ๖ กทม. ๑๐๔๐๐

๓ มีนาคม ๒๕๖๘

กรมส่งเสริมสหกรณ์
เลขรับ ๒๑๕๖
วันที่ ๒ มี.ย. ๒๕๖๕
วันที่ ๑๓.๔๐ น.

เรื่อง การกำกับดูแลการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ

เรียน ปลัดกระทรวง อธิบดี เลขานุการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี ผู้บัญชาการ อัยการสูงสุด ผู้ว่าราชการจังหวัด
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๔/ว ๖๑ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๑

๒. สำเนาคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๔๕/๒๕๖๕

ด้วยพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีเจตนารมณ์เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยให้กับข้าราชการ อันเนื่องมาจากทางราชการเป็นเหตุในการสั่งให้ข้าราชการไปรับราชการประจำสำนักงานในต่างท้องที่ แต่จากการหารือการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของส่วนราชการพบว่า มีข้าราชการบางรายใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยไม่ถูกต้องตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เช่น ไม่มีการเช่าและพักอาศัยอยู่จริง หรือใช้เอกสารหลักฐานในการเบิกจ่ายเป็นเท็จ หรือกรณีข้าราชการไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการเพราะมีบ้านพักของทางราชการจัดให้พักอาศัยตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด หรือมีบ้านอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสอยู่ในท้องที่ที่รับราชการโดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน แต่ข้าราชการไม่ยอมเข้าพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ หรือบ้านอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสกลับไปเช่าบ้านเพื่อพักอาศัยและนำหลักฐานการเช่าบ้านหลังดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการจากทางราชการ หรือกรณีข้าราชการมีเจตนาแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติของตนเองในแบบขอรับค่าเช่าบ้าน (แบบ ๖๐๐๕) อันเป็นเท็จ เป็นต้น

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมีการควบคุม กำกับ การใช้จ่ายเงินของทางราชการ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด จึงขอความร่วมมือส่วนราชการเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑. โดยที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุของกระทรวงหรือกรม เป็นผู้ใช้อำนาจดุลพินิจในการออกคำสั่งย้ายหรือเลื่อนตำแหน่งข้าราชการในสังกัด แล้วแต่กรณี ที่จะต้องออกคำสั่งดังกล่าวให้อยู่ภายใต้เหตุผล ความจำเป็น และเพื่อประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ เพื่อย้ายหรือเลื่อนตำแหน่งข้าราชการ ซึ่งหากผลของคำสั่งย้ายหรือเลื่อนตำแหน่งทำให้ข้าราชการต้องไปรับราชการประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ และได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยในท้องที่ที่รับราชการเนื่องจากทางราชการเป็นเหตุ ข้าราชการจึงจะเกิดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการจากทางราชการและทางราชการต้องรับผิดชอบจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการให้กับข้าราชการ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์และหลักเกณฑ์ของพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้นจึงขอความร่วมมือให้ส่วนราชการควบคุม กำกับ ดูแลให้มีการตรวจสอบการใช้สิทธิการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการของข้าราชการในสังกัดให้ถูกต้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์และหลักเกณฑ์ของพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๒๐๔/ว. ๒๑

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กท ๑๐๓๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๔๑

เรื่อง การใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๑ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบในหลักการตามที่กระทรวงการคลังเสนอให้ส่วนราชการและข้าราชการตรวจสอบสิทธิของตนเองว่าใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ หากไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมให้ส่งเบิกจ่าย และให้ส่วนราชการถือปฏิบัติต่อไปว่า เมื่อมีการตรวจสอบการใช้สิทธิแล้วพบว่าข้าราชการรายใดมีเจตนาใช้สิทธิเบิกไม่ถูกต้องขัดกับพระราชกฤษฎีกาเช่าบ้านข้าราชการ ให้ถือว่าเป็นการทุจริตมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อมีการสอบสวนแล้วพบว่ามีความผิดจริงให้ส่วนราชการพิจารณาลงโทษไล่ออก ซึ่งจะไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ

จึงเรียนขึ้นยืนยันมา และขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิษณุ เครืองาม)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. ๒๘๑๐๐๐๗, ๒๘๒๓๖๔๔

โทรสาร ๒๘๒๔๑๔๕

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๔๕/๒๕๖๕

ศาลฎีกา

ศาลปกครองสูงสุด

พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

สำนักงานศาลปกครอง ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อร. ๓๓/๒๕๖๕ ขัดแย้งกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๓๔/๒๕๖๓

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เดิมสำนักงานศาลปกครอง ยื่นฟ้อง นาย ส. ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๙๓๘/๒๕๕๗ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเรียกให้นาย ส. คืนเงินค่าเช่าบ้านที่รับไปโดยไม่มีสิทธิ ต่อมา มีการดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล โดยศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งให้โอนสำนวนคดีนี้ไปศาลยุติธรรม (ศาลแพ่ง) ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อมา นาย ส. ยื่นฟ้อง ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเงินและต้นทุน ที่ ๑ เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๙๙๑/๒๕๕๗ ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เพิกถอนสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดีและเรียกเงินค่าเช่าบ้านคืนจากผู้ฟ้องคดี เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการโดยให้มีการจ่ายเงินค่าเช่าบ้านแก่นาย ส. ตามสิทธิอันพึงมีตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เป็นต้นไป โดยคดีทั้งสองนี้ ศาลฎีกาและศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยตรงกันว่า นาย ส. เป็นผู้ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านตามระเบียบคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง ว่าด้วยค่าเช่าบ้านข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๕ คำสั่งของผู้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเงินและต้นทุนซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองในการอนุมัติเบิกค่าเช่าบ้านและเพิกถอนการอนุมัติเบิกค่าเช่าบ้าน ที่ให้เพิกถอนสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านของนาย ส. จึงเป็นคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ในส่วนที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยต่อมาว่า นาย ส. ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าเช่าบ้านโดยสุจริตและได้ใช้เงินดังกล่าวไปจนหมดสิ้น จึงไม่ต้องคืนเงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับไปเต็มจำนวน ตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบมาตรา ๔๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ขัดแย้งกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่าการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านระหว่างสำนักงานศาลปกครองและนาย ส. มิใช่เป็นการกระทำเพื่อชำระหนี้หรือได้มาโดยประการอื่นโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ หากแต่เป็นเรื่องนาย ส. ขอรับสวัสดิการจากหน่วยงานของรัฐ แต่ได้รับเงินค่าเช่าบ้านมาโดยไม่ชอบ กรณีจึงไม่ใช่เรื่องลามิควรได้ สำนักงานศาลปกครองซึ่งเป็นเจ้าของเงินที่ส่งมอบให้แก่นาย ส. โดยสำคัญผิด จึงมีสิทธิติดตามเอาคืนจากนาย ส. ผู้ไม่มีสิทธิได้รับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ และพิพากษาให้นาย ส. คืนเงินให้แก่สำนักงานศาลปกครอง เพราะคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวมีผลทำให้สำนักงานศาลปกครองไม่อาจ

เรียกคืนเงินค่าเช่าบ้านที่นาย ส. ได้รับไปจากสำนักงานศาลปกครองได้ คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในส่วนนี้จึงขัดแย้งกับคำพิพากษาศาลฎีกา

มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า คู่ความต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยในส่วนที่เรียกคืนเงินอย่างไร เห็นว่า คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดในส่วนนี้เป็นการวินิจฉัยที่เกี่ยวกับประเด็นการเรียกคืนเงินค่าเช่าบ้านที่อ้างว่านาย ส. รับไปโดยไม่มีสิทธิ ซึ่งเป็นข้อพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ตามที่สำนักงานศาลปกครองได้ฟ้องขอให้นาย ส. คืนค่าเช่าบ้านที่รับไปโดยไม่มีสิทธิต่อศาลปกครองกลาง และศาลปกครองกลางกับศาลแพ่งมีความเห็นตรงกันว่าคดีอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม จึงได้ออกคดีมาพิจารณาพิพากษาที่ศาลยุติธรรม ทั้งศาลปกครองสูงสุดก็ได้วินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาแล้วว่า คำสั่งของหน่วยงานในส่วนที่เรียกคืนเงินค่าเช่าบ้านจากนาย ส. นั้น มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ นาย ส. จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนหนังสือดังกล่าวเฉพาะในส่วนที่เรียกให้นาย ส. คืนเงินค่าเช่าบ้าน พิพากษายกฟ้อง ดังนั้น เมื่อนาย ส. ไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนหนังสือที่เรียกให้คืนเงินค่าเช่าบ้าน ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจวินิจฉัยว่า นาย ส. ได้รับเงินค่าเช่าบ้านโดยสุจริตและได้ใช้เงินดังกล่าวไปจนหมดสิ้น จึงไม่ต้องคืนเงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับไปเต็มจำนวนให้แก่หน่วยงาน ตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบมาตรา ๔๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งคำวินิจฉัยดังกล่าวเป็นประเด็นข้อพิพาทในคดีของศาลยุติธรรมที่จะต้องวินิจฉัยว่า สำนักงานศาลปกครองมีอำนาจฟ้องเรียกคืนเงินค่าเช่าบ้านที่รับไปโดยไม่มีสิทธิ และนาย ส. ต้องคืนเงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิแก่สำนักงานศาลปกครองหรือไม่ เพียงใด ดังนั้น การที่ศาลฎีกาพิพากษานาย ส. จำเลยคืนเงินค่าเช่าบ้านเต็มจำนวนให้แก่สำนักงานศาลปกครอง โดยอ้างอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ และไม่นำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕๑ วรรคสี่ มาใช้บังคับ ก็เป็นอำนาจของศาลในคดีที่อยู่ในเขตอำนาจจะวินิจฉัยปรับบทกฎหมายใช้บังคับแก่ข้อเท็จจริงในคดี และเป็นประเด็นข้อพิพาทโดยตรงในคดีของศาลยุติธรรม คู่ความในคดีนี้จึงต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยในส่วนการเรียกคืนเงินตามคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทนี้

จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อร. ๓๗/๒๕๖๕ ระหว่างนาย ส. ผู้ฟ้องคดี กับ ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเงินและต้นทุน ที่ ๑ เลขานุการสำนักงานศาลปกครอง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ในส่วนที่วินิจฉัยว่า นาย ส. ได้รับเงินค่าเช่าบ้านโดยสุจริตและได้ใช้เงินดังกล่าวไปจนหมดสิ้น จึงไม่ต้องคืนเงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับไปเต็มจำนวนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบมาตรา ๔๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ขัดแย้งกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๓๔/๒๕๖๓ ระหว่าง สำนักงานศาลปกครอง โจทก์ นาย ส. จำเลย ให้คู่ความปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๓๔/๒๕๖๓